نگاه

وضعیت بازیگری بحرانی است

آتیلا پسیانی

■ به نظر من یکی از دلایل مهمی که نشان می‌دهد وضعیت بازیگری در ایران بحرانی است این است، که شما می‌بینید تمام بازیگران سینما منحصر به فرد هستند و هیچ پشتوانه‌ای برای آنها وجود ندارد. سیستمی نداریم که بخواهد بازیگرانی را تربیت کند. عدم وجود یک سیستم مناسب باعث می‌شود تصور عامه مردم نسبت به بازیگری یک کار تخصصی نباشد. بسیاری فکر نمی‌کنند بازیگری حرفه‌ای همراه با علم، تلاش و هوش زیاد است. همین است که می‌بینیم متاسفانه تا حد بسیاری بعضی از بازیگری‌ها به سمت سخیف شدن حرکت می‌کنند و مفهومی به نام بازیگری فاخر به ندرت دیده می‌شود. در بازیگری سیستم جذب درستی نداریم. در حال حاضر کلاس‌های بازیگری زیادی تاسیس شده است و اگر بررسی کنیم، می‌بینیم این کلاس‌ها در سال‌های اول تاسیس خود راندمان بسیار بیشتری داشته‌اند، چون می‌بینیم حوصله برخی افراد که می‌خواهند وارد سینما شوند، بسیار کم شده است. همین روند هم باعث شده است من چند سالی تدریس را کنار بگذارم. سال‌ها پیش که در شورای مرکزی انجمن بازیگری بودم، پیشنهادی به شورای نظارت و ارزشیابی ارشاد دادیم که هر بازیگری که می‌خواهد به سینما وارد شود، حتما مدتی را زیر نظر یک استاد یا پیشکسوت تمرین کند. فرد باید قبل از بازی در یک فیلم، آموزش ببیند تا آمادگی خوبی برای بازی در یک فیلم پیدا کند. اما متاسفانه در مقابل این طرح تنها سکوت شد. ما در آن دوره بسیار تلاش کردیم که شورای نظارت بر نمایش ارشاد با خانه سینما و به خصوص انجمن بازیگران هماهنگ شده و پروانه نمایش فیلم‌هایی که بدون اقدام آموزشی چهره‌های جدید را وارد سینما می‌کنند، صادر نکنند اما این تمهیدات مورد قبول واقع نشد.

بحران امروزی که بازیگری با آن دست به گریبان است، از دو عامل نشأت می‌گیرد؛ در هر صورت بحرانی که امروز رو در روی ماست، از دو عامل اقتصادی و کمی می‌آید. وقتی تعداد کارها زیاد می‌شود، مجالی برای همه وجود دارد که بخواهند به این جرگه وارد شوند. در این شرایط است که چهره‌های جدیدی به سینما وارد می‌شوند. اگر به مرور زمان وقتی هیچ برنامه‌ای برای این چهره‌های جدید نداشته باشیم، این مساله خود به یک عامل مشکل‌زا تبدیل می‌شود. سینما هر سال باید بازیگران جدید خود را در سنین مختلف داشته باشد. اگر بخواهیم سینمای پویایی داشته باشیم؛ باید حتما به این موضوع دقت کنیم. اما متاسفانه می‌بینیم که سینمای ما چنین ویژگی‌ای ندارد؛ به همین دلیل است که می‌بینیم از سال‌ها قبل من، رضا کیانیان و پرویز پرستویی همگام با یکدیگر دوره‌ای از نقش‌ها را در سنین مختلف مرور می‌کنیم و اگر هر کدام نتوانیم نقشی را بازی کنیم، یکی از این تیم سه‌نفره می‌تواند نقش دیگری را بر عهده بگیرد. برای ورود به بازیگری چند اصل بسیار مهم وجود دارد. یادتان باشد همه آدم‌ها استعداد دارند و اگر این استعداد بروز نمی‌کند، دلیلی بر این نیست که فردی بدون استعداد است. تنها علاقه به بازیگری مهم نیست. در واقع اگر هوش، استعداد و ظاهر زیبا دارید، باید برای بازیگری این ویژگی‌ها را به بسیاری از ویژگی‌های دیگر اضافه کنید تا بتوانید بازیگر خوبی شوید.

سخنان مطرح‌شده در برنامه «هفت» سیما

خبر آخر

■ **ایسنا:** مجموعه شعر «زمستان» به همراه «نقیضه و نقیضه‌سازان» و یادنامه مهدی اخوان‌ثالث دوباره منتشر می‌شود.

زردشت اخوان‌ثالث - فرزند مهدی اخوان‌ثالث - با اشاره به تجدید چاپ برخی از کتاب‌های مهدی اخوان‌ثالث، گفت: مجموعه شعر «زمستان» اخوان چاپ بیست و چهارم می‌شود. همچنین مجموعه شعر «باغ بی‌برگی» به کوشش مرتضی کاخی که یادنامه مهدی اخوان‌ثالث است و از سوی نویسندگان و شاعران مطرح نوشته شده است، به چاپ چهارم می‌رسد. این دو کتاب در نشر زمستان منتشر می‌شوند.

اخوان‌ثالث همچنین با اشاره به تجدید چاپ کتاب «نقیضه و نقیضه‌سازان» به کوشش ولی‌الله درودیان، گفت: این کتاب حدود ۱۵ سال در بازار نبود و به زودی دوباره منتشر می‌شود.

او همچنین از چاپ کتابی منتشرنشده از اخوان خبر داد و گفت: «ذیلی بر امثال و حکم دهخدا» مجموعه‌ای از حواشی و یادداشت‌های مهدی اخوان‌ثالث بر کتاب «امثال و حکم» دهخداست که شامل مثل‌هایی می‌شود که در چهار جلد «امثال و حکم» دهخدا نیست. همچنین با نقل شاهد و نمونه‌هایی برای مثل‌هایی همراه است که در کتاب دهخدا آمده است و گاه شامل نقد کار دهخدا می‌شود. این کتاب در ۵۰۰ صفحه نوشته شده است و به زودی از سوی نشر زمستان منتشر می‌شود.

همچنین مجموعه‌ای از شعرهای منتشرنشده اخوان‌ثالث با نام «سال دیگر، ای دوست، ای همسایه...» و جلد سوم مجموعه «حریم سایه‌های سبز» در انتظار دریافت مجوز هستند که در نشر زمستان منتشر خواهند شد.

یاد علی حاتمی

نگارگر سوته‌دلان

جمشید گرگین
بازیگر سینما

یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب
از هر زبان که می‌شنوم نامکرر است

زنده‌یاد علی حاتمی، سلطان صاحبقران، شاعر دلشدگان و نگارگر سوته‌دلان، چهره بی‌همتا در عرصه سینمای ملی ماست؛ چهره‌ای است بی‌بدیل که شاید تا سال‌های سال همانند او در سینمای ملی پیدا نشود. او شاعر، فیلمساز، طراح، نویسنده، تدوینگر و از همه مهم‌تر انسان عاشق بود. عاشق سینما؛ فیلم‌های او همگی سرشار از عشقی است که سازنده‌اش به شخصیت‌ها و مردم معمولی کوچه و بازار دارد.

یکی از خصوصیات بارز زنده‌یاد علی حاتمی استفاده از افسانه‌ها، حکایات، مثل‌ها، متل‌ها، ضرب‌المثل‌ها و اشعار عامیانه مردمی است. او با استادی و با استفاده از اینها حکایت خود را ساده، روان و زیبا بیان می‌داشت. حتی به لغات و واژه‌های فاخر مطنطن نیز بسیار علاقه‌مند بود و با بهره از این واژه‌ها در آثارش آهنگ کلام به خوبی مشهود بود. فیلم‌های حاتمی چون یک تابلوی ظریف و زیباست که نقاش با تمام مهارت و ظرافت آن را ترسیم کرده است و به مثابه یک قالی چنان تار و پود و رشته‌هایش به هم تنیده شده که شما فراموش می‌کنید اینها فیلم است و سینماست. اینها قالی است قالی‌ای که باید به دیوار آویخته یا زیر پا انداخته شود. بزرگان هنر نمایش این سرزمین که عمرشان دراز باد همگی از یاران علی حاتمی بودند.حاتمی به بازیگر و بازیگری بسیار معتقد بود و در تمامی کارهایش از چهره‌های مطرح و هنرمند استفاده می‌کرد و این بزرگان همگی بهترین بازی‌های دوران بازیگریشان را در کارهای حاتمی بازی کردند. در کارهایی مثل طوقی، سوته‌دلان، دلشدگان، سلطان صاحبقران، کمال‌الملک و هزار دستان.

اجرای عمومی در زمستان

به امید اجرای «دکتر نون»

هادی مرزبان
کارگردان تئاتر

در چند ماه گذشته و بعد از مشکلاتی که درباره نمایش «خانومچه و مهتابی» به وجود آمد، در وضعیتی بودم که به برخی از دوستان مطبوعاتی گفتم در صورتی که وضعیت به همین صورت بماند، کار تئاتر انجام نمی‌دهم. قصد جدایی از تئاتر نبود، فقط شرایط به‌گونه‌ای بود که گمان می‌کردم نمی‌توانم با این شرایط ادامه بدهم. اما در حال حاضر به گمانم مشکلات حل شده و در وضعیت بهتری هستم، به همین دلیل هم فکر می‌کنم برای امسال حتما یک نمایش را به صحنه خواهم برد. چندین طرح آماده هم دارم اما خودم امیدوارم که مشکلات «دکتر نون» حل شود و بتوانم این نمایش را بعد از چند سال انتظار به صحنه ببرم. اما در کنار این نمایش به دو نمایش یکی خارجی و یکی دیگر ایرانی فکر کرده‌ام که تا زمستان آماده کنم و در تئاترشهر به صحنه ببرم. در مورد کار ایرانی همان‌طور که گفتم اگر دکتر نون را نتوانستم به صحنه بیاورم در ادامه اجرای آثار اکبر رادی به اجرای «تانگوی تخم‌مرغ داغ‌داغ» فکر می‌کنم که در سالن اصلی تئاترشهر به صحنه ببرم. این نمایش پانزدهمین نمایشی خواهد بود که از رادی به صحنه می‌برم. امیدوارم وضعیت همین‌گونه بماند و قرار نباشد برای اجرای نمایش دچار بروکراسی‌های اداری شوم. دیگر از من گذشته که برای اجرای یک نمایش بدو بدو کنم و از این اتاق به آن اتاق بروم. البته تا شرایط اجرا مهیا شود در کنار خانم کابلی در اجرای نمایش تازه‌اش، ایشان را همراهی می‌کنم. ایشان در حال آماده‌سازی پروژه فاخر و بزرگی با تلفیقی از حرکت، موسیقی و نمایش است که قرار است تا جشنواره تئاتر فجر در تالار وحدت به صحنه بیاید. صحبت‌های مقدماتی‌اش هم با بنیاد رودکی شده و مرکز هنرهای نمایشی و این بنیاد موافقت‌های لازم برای اجرای این نمایش را اعلام کرده‌اند.

عزت‌الله انتظامی در سالروز ۶۷ سالگی سعدی سینما:

هیچ‌کس جای علی حاتمی را نگرفت

ادامه از صفحه اول

«مدرسه هنر، مزرعه بلال نیست که هر سال محصول بهتری بدهد. از ستاره‌های آسمان هم یکی می‌شود کوکب درخشان؛ الباقی،ای،سوسو می‌زنند.» در میان این همه ستاره‌ای که در ۱۴۰ سالی که از تاریخ سینمای ایران گذشته یکی می‌شود بهرام بیضایی، یکی عباس کیارستمی، دیگری داریوش مهرجویی یا رخشان بنی‌اعتماد، یکی هم می‌شود «علی حاتمی». بقیه در این دشت پرستاره سوسو می‌زنند. این را ما نمی‌گوییم تاریخ سینما شهادت می‌دهد که علی حاتمی که همین امروز ۶۷ ساله می‌شود یکی از ستاره‌های درخشانی از شمار آن ستاره‌هایی است که خودش از زبان ناصرالدین‌شاه قاجار در فیلم کمال‌الملک می‌گفت. حاتمی در خیابان مختاری در قلب پایتخت جایی متولد شد. آدرسش را رضا خوشنویس در هزاردستان به مفتش می‌دهد؛ خیابان شاهپور، خیابان مختاری، کوچه اردیبهشت. او دانش‌آموخته از دانشکده هنرهای دراماتیک است. علی حاتمی حداقل ۱۵ فیلم بلند سینمایی و مجموعه تلویزیونی ساخته است. اولین اثر سینمایی حاتمی در سال ۱۳۴۸ با عنوان حسن‌کچل ساخته شد و آخرین فیلم نیمه‌تمامش با نام جهان‌پهلوان تختی که یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های سینمایی او بعد از مجموعه هزاردستان بود، به علت مرگ ناشی از بیماری سرطان نافرجام ماند.

هیچ هنرمندی قابل تکرار نیست

واژه رایج «سینمای ملی» تعاریف بسیاری را در خود گنجانده که بخش عمده‌ای از آنها در سینمای بومی با مولفه‌های خاص فرهنگی خلاصه می‌شود اما این واژه بی‌تردید با نام علی حاتمی پیوندی دیرین دارد. او هنرمندی است که تکرار نشدنی است. هیچ‌کس بعد از او سینمایی که خاص او بود را حتی نتوانست تقلید کند. سعید عقیقی فیلمنامه‌نویس، مدرس، منتقد و کارگردان سینما معتقد است این خاص بودن تنها در مورد علی حاتمی نیست و شاخصه همه هنرمندان موج نوی سینمای ایران است: «نه فقط علی حاتمی همه هنرمندانی که در سینمای ایران سبک خودشان را آغاز کردند، تکرار نشدند. علی حاتمی هم مستثنا نبود. همه فیلمسازان موج نوی سینمای ایران که ظاهر شدند و روش مشخصی را به وجود آوردند، قابل تکرار نیستند. مگر سهراب شهید ثالث یا پرویز کیمیاوی در تاریخ سینمای ایران تکرار شدند؟ آنها سینما را به شیوه منحصر به فرد خود ادامه دادند و به همین دلیل تک ستاره باقی ماندند.» عقیقی معتقد است: «علی حاتمی از اول فعالیت هنری خود علاقه‌مندی‌اش به ضرب‌المثل‌ها و ویژگی‌های بافت و فرهنگ سنتی را نشان داد و این شاخصه را در فیلم‌ها و حتی دیالوگ‌هایش به صورت مستقیم وارد کرد. به همین دلیل است که هیچ‌کس نتوانسته است شبیه او در سینما به وجود بیاید و حتی با وجود آنکه نگاهش به تاریخ نگاه اسنادی نبود و روایت شخصی‌اش را که از تاریخ داشت، تکرارناشدنی بود. اگر کسی هم تلاش داشته است به سبک او فیلم بسازد، از او تقلید کرده است. حتی گاهی دیالوگ‌هایی که حاتمی به کار برده را عینا در فیلم‌ها استفاده می‌کنند.» این منتقد سینما با برشمردن برخی از ویژگی‌های سبک حاتمی می‌گوید: «نقاط ضعف و قوت زیادی درباره رویکرد علی حاتمی به تاریخ وجود دارد اما از آنجایی که حاتمی خودش شروع‌کننده سبک خودش بوده است؛ ناگریز باید امتیازهای خاصی در این‌باره داشته باشد. او حتی در فیلم‌هایی مانند خواستگاری و سوته‌دلان که گرایش تاریخی نداشت و آثار به روزتری بودند گرایش سنتی خودش را داشت. در واقع شعر فارسی را حاتمی در آثارش وارد می‌کند و راه‌حل تصویری‌اش استفاده از مضامین عشق‌های به بن بست رسیده و ممنوع است.» او حتی زمانی که تحت تب قیصر و طوقی بود، بابا شمل را می‌سازد هم به شیوه خود آن‌ها را روایت می‌کند. داستان‌های قدیمی ضرب‌المثل‌ها، اشعار عامیانه که لابه‌لای شاعرانه‌های حاتمی وجود داشت از ویژگی‌های آثار این شاعر سینمای ایران بود که به اعتقاد عقیقی ادا نبود و از درون او نشأت می‌گرفت: «حاتمی خودش از یک فرهنگ سنتی برخاسته بود و از همین فرهنگ در آثارش استفاده می‌کرد. من یک‌بار او را از نزدیک دیدم. آن هم زمانی که داشت فیلم دلشدگان را به همراه مرحوم روح‌الله امامی در وزارت ارشاد مونتاژ می‌کرد. یادم هست که چقدر این نگاه سنتی در خود او هم وجود داشت. مثلا دوست داشت کباب بازار با ریحان بخورد. می‌خواهم بگویم که او در همه کارهایش آنچه در خودش وجود داشت را می‌ساخت. ادا در نمی‌آورد. خودش بود. همان فرهنگی بود که با آن بزرگ شده بود. به همین دلیل حتی آثاری مثل تختی و مادر که روایت امروزی داشتند هم شاخص هستند و خصوصیات آثار حاتمی را ندارد.»

سپانلو همچنان بستری

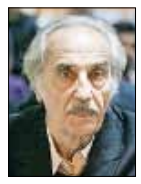

مهر: محمدعلی سپانلو که به دلیل عوارض ناشی از بیماری سال گذشته بار دیگر در بیمارستانی در تهران بستری شده است، ابراز امیدواری کرد با تلاش پزشکان حال عمومی‌اش بهتر و از بیمارستان مرخص شود. وی درباره وضعیت جسمی خود گفت: مشکل من همان بیماری سابق است؛ قند خون و بی‌اشتهایی. خلاصه حال خوبی ندارم.

بونوئل بهترین کارگردان سینمای اسپانیا

نشریه اسکرین دیلی «لوییس بونوئل»، فیلمساز سرشناس سینمای جهان را بهترین کارگردان تاریخ سینمای اسپانیا انتخاب کرد. «لوییس بونوئل» مشهورترین فیلمساز اسپانیایی است که در کارنامه خود سگ‌های پوشالی، سگ آندلسی و فراموش‌شدگان را دارد . او از فیلمسازان موج نو اروپا است.

احمد پوری در انجمن نویسندگان کودک

نشست شعر انجمن نویسندگان کودک و نوجوان امروز (یکشنبه) ساعت ۱۷ با حضور احمد پوری برگزار خواهد شد. احمد پوری در این نشست به معرفی شاعر ژاپنی برنده جایزه هانس کریستین آندرسن «می‌چیو مادو» خواهد پرداخت. این نشست در خیابان سمیه، بین موسوی و مفتح، کوی پروانه برگزار می‌شود و ورود برای عموم آزاد است.

ایران از نگاه یک اتریشی

شرق: آثار کورت هوربست هنرمند اتریشی برای اولین بار در گالری شیرین با همکاری انجمن فرهنگی اتریش به نمایش گذاشته شده است. مجموعه پرتره‌های ارایه شده در این نمایشگاه شامل عکس‌هایی از اکوادور، بنگلادش و اتریش است که مجموعه اتریش شامل دو قسمت یکی پرتره‌هایی از مردم اتریش و دیگری به همایش خلاقیت در اتریش با عنوان «کوفومی» اختصاص می‌یابد که هر ساله هنرمندان کنار هم جمع می‌شوند و در حوزه‌های مختلف هنر در این همایش فعالیت می‌کنند. عکس‌های این رویداد در استودیویی واقع در مزرعه‌ای نزدیک به کوه‌های آلپ گرفته شده است. کورت هوربست از چندی پیش به ایران آمده و علاوه بر ارایه آثارش در گالری «شیرین» در کارگاه‌های آموزشی نیز تدریس می‌کند. او می‌گوید: «ورودم به ایران پیرو پروژه‌ای است که در بنگلادش، اکوادور و اتریش داشته‌ام. من به کشورهای مختلف سفر می‌کنم و از مردم و اهالی کشورها در محیط طبیعی عکاسی می‌کنم. این بار زمان زیادی ندارم. تنها آمده‌ام تا سلامی به ایران بدهم و اطلاعات کلی درباره این کشور جمع‌آوری کنم. سفر اصلی من به ایران و پروژه‌های اصلی در ماه ژانویه انجام می‌گیرد.» کورت هوربست در مورد نورپردازی و صحنه آرایی عکس‌هایش می‌گوید: «نورپردازی و صحنه‌آرایی در هر کدام از عکس‌ها متفاوت است. آنها که در استودیو گرفته شده به طبع به صحنه آرایی و نورپردازی بیشتری احتیاج داشته است، برای مثال در مجموعه اتریش نورپردازی و صحنه‌آرایی بیشتری نیاز است اما در مجموعه دیگر که سوژه در خیابان قرار دارد همه چیز با نور طبیعی خود ثبت شده و هیچ صحنه‌آرایی رخ نداده چون در محیط‌های طبیعی گرفته شده است.» این چهار مجموعه یک نقطه اشتراک دارند و آن پرتره بودن عکس‌هاست. او می‌خواهد استقبال مردم ایران را در مقابل عکس‌های پرتره بسنجد تا در آینده پرتره‌هایی از خودشان را در نمایشگاهی ارایه دهد. قصد دارد پس از به اتمام رساندن پروژه‌های عکاسی در هند و ونیز به ایران بیاید و نمایشگاهی در ایران از پرتره‌های مردم ایران برگزار کند.

شرکت‌کنندگان در شلوغی‌های لندن کتاب نمی‌خوانند

گاردین- جو لیوز/ نیلوفر امرایی: بی‌تفاوتی شرکت‌کنندگان در شلوغی‌های این روزها لندن به ثروت‌های معنوی و فکری که پشت ویترین فروشگاه کتابی مثل واتراستون نهفته است، نشان‌دهنده چه چیزی است؟ گاوین جیمز باوئر به عنوان یک نویسنده می‌گوید: «وقتی ما در کتاب‌هایمان بیشتر از طبقه متوسط حرف می‌زنیم و چاپ و نشر، مخاطبش را در بیشتر موارد از این طبقه انتخاب می‌کند طبیعی است که حتی در بلوا و غارت و شلوغی هم این فاصله وجود داشته باشد، کتاب با تلویزیون فرق دارد، همه آدم‌ها احتمالا از هر طبقه‌ای که باشند به داشتن یک تلویزیون بهتر رغبت نشان می‌دهند، اما وقتی کتاب خواندن عادت تو نباشد، حالا اگر یک کتابخانه بزرگ را مفت هم به تو بدهند خوشحالت نمی‌کند. وقتی صنعت نشر ما و کتاب‌هایمان پر است از سفید پوست‌ها و طبقه متوسط باید متعجب باشیم که هنوز همین تعداد کتاب‌فروشی و مشتری هم برای کتاب باقی مانده‌اند. اما ناشران بدون توجه به مذهب، نژادها و طبقه‌های اجتماعی کار می‌کنند و برای همین هم آنها نمی‌توانند خواننده‌های زیادی را پیدا کنند و همیشه از کم توجهی به کتاب گله‌مند می‌مانند.» اما «ایرفان مستر» نویسنده ادبیات کودک نظر دیگری دارد و معتقد است بیشتر شرکت‌کنندگان در آشوب‌های این چند روز لندن جوان‌هایی هستند که همه آنچه که می‌خوانند وبلاگ، مجله و کمیک استریپ است. «سابریانان محفوظ» شاعر و نمایشنامه‌نویس هم با این ایده موافق است و می‌گوید: «مساله این روزهای جوان‌ها نخواندن نیست، بلکه تغییر در گونه خواندن و نوشتن است، جنس چیزهایی که این روزها جوان‌ها می‌خوانند فرق کرده است و این به معنای مرگ کتاب خواندن و مطالعه نیست. این نسل بیشتر دوست دارد آنچه توسط نویسنده‌های هم سن و سال خودش نوشته می‌شود را بخواند و نه نویسنده‌های بزرگ‌تر از خودش را و برای همین هم رسانه و منابع مطالعه‌شان متفاوت شده است و نتیجه این می‌شود که آنها ترجیح می‌دهند به سراغ غارت یک فروشگاه کامپیوتر بروند و یک آی‌پد غارت کنند که تکست‌ها و وبلاگ‌های مورد علاقه‌شان را راحت ببینند و بخوانند و این میان، کتابفروشی چیزی برای عرضه به آنها ندارد.»

خبر تصویری

اکبر عبدی در کنار علی حاتمی درصحنه‌ای از مادر

بهروز وثوقی در فیلم سوته‌دلان

علی نصیریان در هزار دستان

محمدعلی فردین و ناصر ملک‌مطیعی در فیلم «بابا شمل» کاری از علی حاتمی ۱۳۵۰

کلبه کوچک من

چرا این همه تکرار؟ ـ ۳۸

اردشیر خرمنکوب

■ شما وقتی در زندگی خود، مثلا چیزی به اسم خوردن و آشامیدن را در مدار توجه قرار دهید، بخش قابل توجهی از عمر و استعداد و پول‌تان صرف همین دو قلم می‌شود. اما اگر آنها را به حاشیه برانید و خود را به حداقلی از آنها عادت دهید، پولش به کنار، وقت فراوان‌تری برای باقی عمر خود خواهید داشت. مگر اینکه بگویید: ما وقت و پول و عمرمان را برای همین چیزها می‌خواهیم. که بخوریم و بیاشامیم و خوش باشیم.

من شخصا هیچ ایرادی در این نگرش نمی‌بینم. این حق طبیعی انسان است که از نعمت‌های خوب اطرافش به خوبی و شایستگی بهره‌مند شود. اما یک چنین روندی، لاجرم به تکرار منجر می‌شود. و برای خروج از تکرار است که ما مرتب، نوع مزه‌ها و لباس‌ها و خانه‌ها و اتومبیل‌ها و خواسته‌های خود را عوض می‌کنیم. تکرار اگر در هر کجا بدیهی و قابل تحمل باشد، در هنر، ویرانگر است. آفت هنر، تکرار است. هنرمندی که به ورطه تکرار کارهای پیشین خود بیفتد، یا از کارهای هنری دیگران کپی‌برداری کند، خود را به دست خود نابود کرده است. در صنعت، تکرار، اساسا یک هدف است، که محصولی با یک شکل و قیافه ثابت در یک چرخه تکراری، مرتب تولید شود؛ بی‌کم‌وکاست و بدون کمترین تفاوت. اتفاقا در صنعت و در تولید یک محصول ثابت، تفاوت، یک عیب محسوب می‌شود. برخلاف هنر! که به شدت از تکرار آسیب می‌بیند و از گردونه هنر به دور افکنده می‌شود.

یک داستان، یک نقاشی، یک نمایش، یک قطعه موسیقی، یک دوبیتی شعر، یک مجسمه، یک فیلم، کافی است نشانه‌ای از کار سابق یک هنرمند را بی‌دلیل در خود تکرار کند، این اثر، به عنوان نقطه ضعفی نابخشودنی برای آن هنرمند منظور می‌شود. اگر این تکرار، کپی‌برداری دزدانه از اثر یک هنرمند دیگر باشد که دیگر هیچ. غوغایی در می‌گیرد و هنرمند خاطی، چاره‌ای جز پوزش و فرار و خاموشی نخواهد داشت.

قرآن، در ذات خود، یک اثر هنری است. همین که با کلام و گزینش واژگان موزون به میدان آمده، نشان از آمیختگی او با هنر دارد. اما چرا این اثر هنری، از این همه تکرار و تکرار و تکرار، آسیب ندیده و نمی‌بیند؟ من یک‌بار اراده کردم آیه‌های تکراری قرآن را دسته‌بندی کنم و تنها یکی از آنها را شماره کنم. دیدم با این اراده، حجم قرآن به یک سوم حجم فعلی تقلیل پیدا می‌کند. پرسش اینکه چه رازی در میان است که این همه تکرار، آسیبی به این اثر هنری وارد نکرده است؟ من در این‌باره، سعی کردم به یک فصل مشترک در آیه‌های تکراری دست پیدا کنم. بعضی گفته‌اند: این تکرارها نه تنها ملال‌آور نیست، که شوق‌انگیز نیز هست. این پاسخ اما آن نیست که ما در پی آنیم. من به خود گفتم یک راز بطئی باید در اراده آیه‌های تکراری باشد. وگرنه برای هنرمند بزرگ ما، خلق و جایگزینی یک آیه بکر، به جای آیه تکراری، کار دشواری نبوده است.

ادامه دارد

دور ایران

■ **ایرنا:** نخستین جشنواره رقابتی سازهای موسیقی کلاسیک از تاریخ یکم تا چهارم آذر به دبیری «پدرام طاهریان» برگزار می‌شود.

■ **ایسنا:** تمرین نمایش «ویتسک» به کارگردانی ناصر حسینی‌مهر به دلیل جراحی قلب بازیگر این نمایش – علی بی‌غم – تا اوایل شهریورماه متوقف شد.

■ سیمین غانم ۱۰ و ۱۱ شهریور ـ همزمان با عید فطر ـ در مجموعه فرهنگی، هنری «حافظ» شیراز به صحنه می‌رود. قرار بود به مناسبت میلاد حضرت فاطمه(س) و امام‌علی(ع) خانم سیمین غانم اجرایی در کرمان و قزوین داشته باشد که متاسفانه موفق به دریافت مجوز نشد. پیش‌فروش بلیت‌های این کنسرت از دوم شهریور آغاز می‌شود.

دور دنیا

■ برگزارکنندگان جشنواره امسال سن‌سباستین جایزه افتخاری دونوستیا را ۱۸ سپتامبر (۲۷ شهریور) طی مراسمی به «گلن کلوز»، بازیگر اعطا خواهند کرد.

■ **گاردین:** «فیلیپ لوین»، شاعر ۸۳ساله آمریکایی و برنده جایزه ادبی پولیتزر در سال ۱۹۹۵ به عنوان ملک‌الشعرای جدید ایالات متحده آمریکا معرفی شد. با این انتخاب وی جایزه ۳۵هزار دلاری کتابخانه کنگره را دریافت خواهد کرد و از پاییز ۲۰۱۱ به عنوان ملک‌الشعرا رسما به اجرای فعالیت‌ها و برنامه‌های خود خواهد پرداخت. او شاعر مورد علاقه طبقه کارگر است.

■ موسسه «پن» آمریکا، بزرگ‌ترین سازمان بین‌المللی حقوق انسانی و ادبی در دنیا، برندگان امسال جوایزش را در بخش‌های نویسندگی، ترجمه و ویرایش معرفی کرد. این جوایز که در کل به مبلغی ۱۵۰هزاردلاری می‌رسد، ۲۰مهر در شهر نیویورک به برندگان اعطا می‌شود. جایزه ۲۵هزار دلاری پن/رابرت بینگام برای ادبیات داستانی به صورت مشترک به «سوزانا دنیل» و «دنیل ایوانز» تعلق گرفت. اولین جایزه پن/ای. او. ویلسون برای داستان‌های علمی به «سیدارتا موخرجی» رسید. جایزه سه هزار دلاری بخش ترجمه «پن» ۲۰۱۱ به «ابراهیم موهاوی»، مترجم کتابی از «محمود درویش»، شاعر ملی فلسطین رسید. به گزارش لس‌آنجلس تایمز، موسسه «پن» امسال به ۱۱ مترجم زبان انگلیسی مبلغی سه هزار دلاری جایزه داد تا آن را در راستای ترجمه آثار ادبی و غیرادبی به زبان انگلیسی مصرف کنند.